

Sygn. akt: VP 362/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2016r.

Sąd Rejonowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Grzempa

Protokolant: Anna Lewicka

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2016r. w Słupsku

sprawy z powództwa K. J.

przeciwko **I. I.**

o ryczałt za nocleg

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda K. J. na rzecz pozwanej I. I. kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,
3. nie obciąża powoda K. J. kosztami sądowymi - wydatkami.

Sygn. akt VP 362/14

UZASADNIENIE

Powód **K. J.**, reprezentowany przez pełnomocnika radcę prawnego po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska domagał się zasądzenia od pozwanej I. I. kwoty 41 813,47 zł z ustawowymi odsetkami tytułem ryczałtów za nocleg za okres od listopada 2011 r. do 8 czerwca 2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, że w spornym okresie był zatrudniony na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym w pełnym wymiarze czasu pracy. Nocował w podróży służbowej. Pozwana nie wypłacała mu ryczałtów za noclegi. Powód nie przedstawiał rachunków za nocleg.

Pozwana **I. I.** reprezentowana przez pełnomocnika radcę prawnego wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazała, że rzetelnie rozliczała się z powodem z wynagrodzenia za pracę, a także innych przysługujących mu świadczeń i dodatków do wynagrodzenia z tytułu odbywania podróży służbowych. Podniosła, że zapewniła powodowi bezpłatny nocleg w kabinie samochodu o wysokim standardzie, natomiast powód nie wykazał poniesienia żadnych kosztów związanych z noclegiem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. J. został zatrudniony przez I. I. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o masie powyżej 3,5 t w transporcie międzynarodowym w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę od dnia 06.02.2011 r. do dnia 08.06.2013 r.

Praca powoda polegała na przewożeniu towarów na terenie Niemiec, Francji, Hiszpanii, Belgii, Luksemburga, Danii, Czech, Holandii, Portugalii.

bezsporne

W umowach o pracę ustalono wysokość wynagrodzenia zasadniczego w wysokości płacy minimalnej obowiązującej w danym okresie. Ustalono, że dodatkowo powodowi będą przysługiwały w każdym miesiącu: ryczałt za godziny nadliczbowe, ryczałt za pracę w porze nocnej według zasad z regulaminu wynagradzania.

Powód zapoznał się z regulaminem pracy i wynagradzania w dniu 06.05.2011 r. oraz ponownie 06.02.2013 r. Został pouczony, że regulamin jest udostępniony do wglądu w dziale kadr.

K. J. akceptował warunki zatrudnienia i wynagradzania.

dowód: umowy o pracę, oświadczenie (k. 10, 16 i 27 w części B akt osobowych powoda)

U I. I. jako pracodawcy obowiązywał od 15.01.2009 r. regulamin pracy i regulamin wynagradzania.

W regulaminie wynagradzania w § 3 ust. 1 przewidziano, że z tytułu świadczenia pracy pracownikom na stanowisku kierowcy przysługują składniki wynagrodzenia (wynagrodzenie zasadnicze, ryczałt za godziny nadliczbowe, ryczałt za porę nocną, premia uznaniowa) i świadczenia związane z pracą (świadczenia za czas niezdolności do pracy, odprawa rentowa/emerytalna, odprawa pośmiertna, świadczenia z tytułu podróży służbowej).

W § 28 wskazano, że pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Wysokość diety z tytułu podróży służbowej krajowej lub zagranicznej wypłaca się w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w państwowej jednostce samorządowej lub budżetowej.

Zgodnie z aneksem z 17.09.2011 r. do regulaminu wynagradzania, kierowcom będącym w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonaniem zadania służbowego zgodnie z art. 77⁵ § 3 – 5 kp, ale nie przysługuje ryczałt za nocleg.

Aneksem do regulaminu wynagradzania z dnia 01.03.2013 r. pracodawca określił wysokość diety krajowej i wysokość diet zagranicznych do niektórych krajów europejskich.

dowód: regulamin pracy, regulamin wynagradzania z aneksami

W podróży K. J. zawsze nocował w kabinie samochodu ciężarowego przekazanego mu przez pracodawcę do wykonywania obowiązków służbowych. W związku z wykorzystywaniem przez pracownika kabiny do nocowania, nie ponosił żadnych kosztów ani opłat.

Kabiny samochodów, w których nocował K. J. były przystosowane do spania. Były wyposażone w klimatyzację postojową, wentylatory. Kabiny nie były przystosowane do wykonywania toalety (nie miały urządzeń sanitarno – kąpielowych).

W czasie służbowych przejazdów K. J. zatrzymywał się na darmowych parkingach wyposażonych w odpłatne toalety i prysznice.

K. J. w czasie podróży służbowych nigdy nie nocował w placówkach świadczących usługi najmu pokoi (hotelach, motelach, pensjonatach itp.), nie składał pracodawcy rachunków za tego typu noclegi.

dowód: przesłuchanie stron (k. 151v-152)

Podczas zawierania umowy K. J. wiedział, że będzie nocował w kabinie auta. Pomimo tego nie ubiegał się o zapewnienie noclegów w obiektach hotelowych. Wiedział również, że nie otrzyma ryczałtu za noclegi oraz jakie otrzyma dodatki z tytułu podróży służbowych. W trakcie zatrudnienia K. J. nie kwestionował prawidłowości rozliczeń czasu pracy i otrzymywanego wynagrodzenia wraz z jego dodatkowymi składnikami. Nie domagał się zmiany warunków umowy.

dowód: przesłuchanie stron (k. 151v – 152)

Pracodawca wypłacił K. J. należne diety w całości, biorąc pod uwagę przebieg danej podróży służbowej (terytorium państwa, w którym przypadła podróż).

bezsporne

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda K. J. nie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazać należy, że roszczenie powoda obejmuje okres po dniu 03.04.2010 r., zatem znajduje do nich zastosowanie art. 21a ustawy z dnia 16.04.2004r. o czasie pracy kierowców, zgodnie z którym kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalone na zasadach określonych w przepisach art. 77 § 3-5 kodeksu pracy.

Zgodnie z § 3, warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

§ 4 stanowi, że postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

Z § 5 wynika, iż w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

Z przepisów wykonawczych – rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.12.2002r. (obowiązującego do dnia 28.02.2013r.) oraz z dnia 29.01.2013r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju oraz na obszarze kraju wynika, że z tytułu podróży służbowej pracownikowi przysługują diety, zwrot kosztów przejazdów i dojazdów, noclegów i innych wydatków. Za nocleg przysługuje kierowcy zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym w granicach ustalonego na ten cel limitu, a w razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg – ryczałt w wysokości 25% limitu, chyba że pracodawca zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg (§ 9 rozporządzenia z 19.12.2002 r. i § 16 rozporządzenia z dnia 29.01.2013 r.).

Z powyższego wynika, iż ryczałt ma zrekompensować poniesione koszty noclegu, gdy zachodzi przeszkoda do złożenia rachunku. Przy braku takich kosztów, brak podstawy do wypłaty ryczałtu.

Powód nie poniósł żadnych kosztów związanych z nocowaniem, a mimo to domaga się zryczałtowanego zwrotu kosztów.

Z przepisów tych wynika, że pracodawcy spoza sfery budżetowej (a takim pracodawcą bezspornie była pozwana) mogą ustalać we własnym zakresie warunki wypłacania pracownikom należności z tytułu podróży służbowej. Regulamin wynagradzania nie może pozbawić pracownika świadczeń ze stosunku pracy przewidzianych przepisami prawa pracy.

Każdemu pracownikowi należą się diety, a także zwrot kosztów przejazdu, noclegów i innych wydatków związanych z podróżą służbową. Pracodawcy spoza sfery budżetowej mogą jednak w wewnętrznych regulacjach odmiennie regulować należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową zarówno w sposób korzystniejszy jak i mniej korzystny dla pracowników od tego jaki wynika z odpowiedniego rozporządzenia ministra właściwego do spraw pracy.

Wskazać należy, iż postanowienia prawa wewnętrznego (postanowienia układu zbiorowego, regulaminu wynagradzania, czy umowy o pracę) nie mogą ustalać diety za dobę podróży na obszarze kraju, czy poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika sfery budżetowej w stosownym rozporządzeniu ministra właściwego do spraw pracy. Stanowisko Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę jest w tym zakresie zgodne z wyrokami Sądu Najwyższego z dnia 10.01.2007r., III PK 90/60 oraz z dnia 14.05.2012r., II K 230/11, które Sąd w całości podziela.

Pozwana w regulaminie wynagradzania uszczegółowionym aneksami zawarła regulacje, mocą których wyłączyła stosowanie rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej, wprowadzając w to miejsce postanowienia regulaminu wynagradzania. W ocenie Sądu pozwana mogła przyjąć taką zasadę wypłacania należności z tytułu podróży służbowej, że wypłaca pracownikom jedynie diety, wyłączyć od 17.09.2011 r. wypłatę ryczałtu za noclegi jako odrębnej należności z tytułu podróży służbowych - i odmiennie uregulować kwestię rozliczania należności z tytułu tych podróży.

Istotnym jest bowiem, że przepisy rozporządzenia nie wskazują dokładnie, jakie świadczenia mieszczą się w pojęciu należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej. Istotny jest bowiem cel tych świadczeń, czyli pokrycie zwiększonych kosztów związanych z podróżą służbową. Jak wynika z orzecznictwa sądowego, celem diet z tytułu podróży służbowych nie jest przysporzenie pracownikowi dodatkowych korzyści, a jedynie zrekompensowanie ponoszenia dodatkowych wydatków, a także do pewnego stopnia – utrudnień życiowych związanych z pobytem poza miejscem zamieszkania. Dieta ma służyć pokryciu tych zwiększonych kosztów i wydatków (por. wyrok SN z dnia 20.10.1998 r., I PKN 392/98).

Nie bez znaczenia jest to, że powód wiedział, że nie będzie mu wypłacany ryczałt za nocleg. Powodowi znane były postanowienia regulaminów, o czym świadczą jego podpisy pod oświadczeniami o zapoznaniu.

Powód zawierając umowę o pracę, godził się na nocowanie w kabinie pojazdu i na sposób wynagradzania swojej pracy i sposób rozliczeń tych podróży. W czasie zatrudnienia nie kwestionował sposobu tych rozliczeń. Wiedział, jakie kwoty są mu co miesiąc wypłacane i mógł domagać się wyjaśnień w razie wątpliwości. Wszyscy kierowcy samochodów ciężarowych w transporcie międzynarodowym zatrudnieni u pozwanej (około 80 – 100 osób) wykonywali pracę na takich samych warunkach jak powód – w tym nocowali w kabinach samochodu. Trudno zatem przyjąć, by ta forma noclegu stanowiła w istocie tak duże utrudnienie, jak na to wskazywał powód w niniejszej sprawie.

Ponadto z ustawy z 16.04.2004 r. o czasie pracy kierowców (t.j. 2012. (...) ze zm.) wynika, że minimalny standard noclegu kierowcy (za wyjątkiem kierowców w przewozach regularnych, których trasa nie przekracza 50 km) spełnia kabina pojazdu wyposażona w miejsce do spania, gdy pojazd znajduje się na postoju. Art. 14 ust. 1 stanowi bowiem, że „w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek (...) może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania.” Zaś zgodnie z art. 14 ust. 2 „tygodniowy nieprzerwany odpoczynek obejmuje odpoczynek dobowy, o którym mowa w ust. 1, przypadający w dniu, w którym kierowca rozpoczął odpoczynek tygodniowy”.

Powód realizował swoje prawo do odpoczynku w kabinie pojazdu, w czasie jego postoju na parkingu, a kabina była wyposażona w miejsce do spania – łóżko, co odpowiadało standardom przewidzianym w ustawie o czasie pracy kierowców.

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 12.06.2014r., II PZP 1/14 Sąd uznał, że zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu §

9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju. Nie jest to jednak równoznaczne ze stwierdzeniem, że nocowanie w kabinie uprawnia do pobrania ryczałtu za nocleg.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie ryczałt za noclegi jest uproszczonym sposobem zwrotu wydatków na nocleg. Skoro powód takowych nie poniósł, nie przysługuje mu roszczenie o zapłatę zgłoszone w pozwie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił powództwo, o czym orzekł w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach Sąd orzekł w punkcie drugim wyroku na podstawie art. 98 § 1 kpc zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Sąd nie obciążył powoda wydatkami związanymi z opinią biegłego, stosując zasadę słuszności wynikająca z art. 102 kpc. Z owej opinii ostatecznie Sąd nie skorzystał, oddalając powództwo. Zatem takie rozstrzygnięcie, w uznaniu Sądu, było uzasadnione.